

govori: „čemu vprašaš? Ti mi ne pomoreš, ako ti i povém!“ Deček mu reče: „le povój! Morebiti vender pomorem.“ Kmet ga s prva ogleduje in ogleduje ter napósled mu pové, v kakej bédi je. Deček se oglási: „lehko ti pomorem, ako hočeš.“ Kmet se začudi in reče: „a kdo si tí?“ Malč odgovori: „skrkliječ mi déjo; ali ne boj se! Ne storím ti žalega. Ako se hočeš meni zapisati, zdajci dobodeš, kar bi rad imel.“ Mož je bil tóli prestrašen, da nij védel, kam bi se děl. No skrkliječ mu začne obétati: „še nocój ti postavimo vso novo hišo; a ne bode li gotova, kadar zjutraj tvoje petelin zapoje prvič, svoboden bodeš tí in duša tvoja.“ Mož dolgo premišlja, predno mu vender odgovori: „bodi si! Zgotovíte mi jo nocój do prvega júternjega kuropénja!“ Kadar je to izustil, mahoma izgine skrkliječ. Pokesál se je kmet potlej res, da je skrkliječu zapisan, a to ga je ob enem tolažilo, ker je upal, da hiše ne mogó zvršiti do prvega kuropénja. Pride mu na véčer v sôbo stara ženica ter ga stanú poprosi. Kmet reče, da je ne more nočiti, ker bode nocój mnogo déla ter ona bi zaradi tega ne zaspala. Ali žena se ne dá odpraviti, ako jej ne pové, kakšno delo bode. Napósled jej mož raztolmači vse od kraja do konca. Ženica mu odgovori: „jaz vender ostanem tukaj. Imate li kakšno kád? Ako jo imate, spravite jo semkaj v sobo ter jo vodé napolnite; a tudi prinesíte petelína. Jaz hočem narediti, da bode vse prav in dobro.“ Kmet jo posluša in storí, kakor mu je veléla.

Jedva se zmračí, a kmetovo hišo obsuje premnogo skrkliječev, malih, a zeló močnih ljudj. Mahoma začnó zidati vso novo hišo, katera je kakor iz tal rastla pod njih rokami. Kmet, videvši, kakó delajo, začne biti v strahu, da bode zidanje gotovo pred kuropénjem; a žena se je smijala. Kadar so skrkliječi poslopje uže jeli pokrivati, ona hitro pomoči petelína v kád z vodó, in ga spustí. Petelin skoči na gredí, kder se začne odtresati vode, povzdigne perotneci in zapoje na ves glas: krkulilí! Skrkliječi izginó, kakor bi trenil. Vse je bilo dokončano, samó paža nijso vtegnili dodelati. Svoboden je bil kmet in duša njegova. Ženo je lepo zahvalil in obilo poplašal. A páža nij postaviti mogel potem nikoli nihče tej hiši, ki je še denes brez njega.

— x —

Nevkretni Luka.

Koseci urno kosé, a Luka zaostaja. „Kaj meniš ti,“ pravi prvi kosec obrnivši se k továrišu, brusečemu kosó, „da ta človek kar ne more z mesta? Vedno mane na jednom kraji; saj še nekaj giblje in maha, pa le ne grè.“

Tedaj se hlapec oglási in rogaje se, reče: „Zvonec mu za nōgi privezimo, da ga ne zgrešimo.“

„Ali pa vrvic toliko navezimo okolo njega, kolikor je nas koscev. In vsakteri izmej nas priveži si potem po vrvico za pas. Takó ga bodemo kar vlekli za seboj; sicer utegne še v travi se izgubiti, okolo katere hacá, kakor mravljiniec okolo bruna, ki ga premakniti ne more; in lahko se še ponesreči, da ga kdo ukosí ne videč ga,“ pristavlja šaljivo drug.

rolska ustava se izpremeni, deželni zbor 1808. l. razpusti, mesto deželne brambe se vpelje splošna vojaška dolžnost; dà, še celó imé „Tirolsko“ naj zginé, in dežela naj se od sil dob imenuje „južna Bavarija.“ — Užé to je hudo žalilo domorodne Tirolce; še bolj pa, ko se je začela tudi njih verska čut žaliti. Takó na priliko so bila ostro prepovedana vsa romanja na božje poti, pôlnočnica na sv. večer, zvonjenje večernic pred nedeljami in praznici itd. — Dušni pastirji s svojimi škofi so se sicer ustavljali z apostoljsko srčnostjo tacim novotarijam, a bili so kot uporniki kaznovani ali pa iz dežele pregnani. Tacim načinom je bilo veliko duhovnij brez dušnega pastirja.

Ni se toraj čuditi, da so bili duhovi po vsem Tirolskem hudo razburjeni, sosebno pa po Pasajerskej dolini. Na skrivnem so se veljavni možje zbirali in posvetovali, kaj jim storiti?

O tem položaji in razburjenosti se raznese po Tirolskem glas, da namerava cesar zopet vojsko napovedati Francozom. Na Dunaji bivajoči Tirolci so to naznanili svojim rojakom po alegoričnih listih in povabili „bradatega“ t. j. Andreja Hoferja z družimi veljavnimi možmi na dogovor.

Brez odloga se je podal 16. januarija 1809. leta Andrej Hofer z drugima dvema zanesljivima prijateljema na težavni in nevarni pot proti Dunaju. Tjá dospévši, gre naravnost k nadvojvodi Ivanu, ki je bil v tem užé imenovan poveljnikom armadi, katera naj zasede v slučaju vojske Laško in Tirolsko.

Vsi dogovori in posvetovanja so se vršili po noči, da bi suma ne vzbudil Andrej Hofer s svojo nošo pri bavarskem in francoskem poslancu. Nosil se je namreč po domačej šegi. Zelena suknja, črn, usnijat pas z začetnima črkama njegovega imena, črne, jernihaste hlače, ovratnik iz črne svile, klobuk s širocimi krajei, olepšan s cveticami in podobo matere božje, bila mu je navadna noša. Postave je bil lepe, nekoliko čez navadno velikost in širocimi pleč; lica polnega, z nekoliko bolj širocimi nosom in živih rujavih oči. Lasjé so mu bili črni; nosil je čestitljivo brado, ki mu je sezala do pasú. Njegova hoja je bila počasna in dostojna, glas prijetno doneč, oko mirno in prikupljivo.

Ko je bilo dogovorjeno vse potrebno za ustajo, vrnili so se Tirolski poslanci z Dunaja po raznih potih v svojo domovino.

Andrej Hofer je šel preko Solnograškega, obiskal je potoma zaúpljive in veljavne možé ter jim naročil, naj pripravljajo ljudi po svojej okolici za ustajo. Po raznih ovinkih je srečno dospel na svoj dom. Tu je na skrivnem pripravljaval ljudi na ustajo. Užé so bili Tirolci po vsej dolini pripravljeni, da zgrabijo za orožje o določenem trenutku; a Bavarcem se še niti sanjalo ni o ustaji.

Tudi Bavarci so se pričeli pripravljati na boj ter so jeli nabirati vojakov po deželi; to je Tirolce še bolj razkačilo. Večina za vojaštvo sposobnih môž je zbežala v goré ali pa v bližnje kronovine na Avstrijsko ter je tu vstopila v cesarsko armado.

(Dalje prihodnjič.)